

Seguim obrint camí: desobeïm

LA TANYADA :: 19/03/2015

Cal apostar per la desobediència com a concepte i com a praxi

Editorial de la Tanyada 13 - Febrer de 2015

Malgrat que els fruits que se'n puguin recollir a curt termini puguin ser escassos, mai no es valorarà prou, o potser caldrà la perspectiva històrica adequada per fer-ho, tot allò que els darrers vuit anys han significat per al desenvolupament de la consciència política de les classes populars.

El somni de l'"encaix" a Espanya s'ha esvaït. Al Principat això s'ha manifestat d'una manera molt explícita que no cal detallar. A la resta dels Països Catalans sota ocupació espanyola s'ha fet evident que si no ataquem nosaltres, ataquen ells, i que de res no serveix fer-se el mort davant l'espanyolisme recentralitzador.

Però aquest no és l'únic somni que s'ha esvaït. Aquells que creien, i eren majoria, que la història s'havia acabat i que el futur del capitalisme anava de la mà d'un benestar i d'una democràcia creixents o han canviat d'opinió o han hagut d'adoptar narratives menys amables.

Diu la rondalla lerrouxista que al Principat tot anava molt bé, que el poble s'havia alçat decididament contra l'opressor fins que els «nacionalistes» van estendre una cortina de fum (el procés sobiranista) i van desviar l'atenció. La realitat és tota una altra: les mobilitzacions contra la crisi i les receptes neoliberals (causa i conseqüència alhora de l'esmentada crisi) van prendre, després d'un breu període d'estupor, una embranzida important arreu del país. Però aquest episodi ens ha deixat una lliçó que caldrà no oblidar en el futur: no és pot sostenir molt de temps un pols d'aquest tipus si no hi ha un programa revolucionari i una voluntat de confrontació que vagi més enllà de la simple protesta. I el procés sobiranista va venir, ni que sigui com a farsa, a omplir aquest buit al Principat i a obrir la porta a una ruptura política real amb el règim del 78, si més no, en la imaginació de la gent.

El fet que tant al País Valencià com a les Illes les coses no hagin anat diferent malgrat que ningú hi hagi estés cap cortina de fum vol dir moltes coses. I que part d'aquestes energies es canalitzin cap al regeneracionisme de *Podemos* o Compromís reforça encara més la idea que les mobilitzacions del 2008-2011 no van morir per inhalació de fum sinó per la manca d'un programa i d'un pla d'acció.

No només el procés sobiranista ha omplert aquest buit. Ni tampoc *Podemos* és un fet aïllat. Els sectors més moderats de l'esquerra anticapitalista i, amb aquests, una part gens menyspreable de l'Esquerra Independentista participen en aquests moments d'una mena de «miratge bolivarià». Aquest miratge consisteix a la creença que el camí de l'alliberament passa per l'acció institucional (Compromís, *Podemos*, Guanyem, CUP) i per canvis en el marc legal (procés constituent). Ningú no reconeixrà explícitament que el camí passa només per aquí, però no hi ha més cera que la que crema i, amb l'honrosa excepció de la

CUP, aquest és l'únic contingut d'aquests projectes.

Hi ha sectors que han menyspreat olímpicament la perspectiva marxista durant tots aquests anys, de vegades en nom d'un esquerranisme pseudollibertari, de vegades des d'un revisionisme postmodern. Que aquests hagin arribat a aquest punt és el preu normal que han de pagar per la manca de referents teòrics dignes d'aquest nom. Que d'altres que publiquen manuals sobre marxisme s'hi afegeixin denota o bé un fariseisme sense límits o bé unes capacitats teòriques molt reduïdes.

La més elemental comprensió de la teoria marxista de l'Estat ens ha de recordar que l'estat capitalista és l'instrument mitjançant el qual la burgesia exerceix la seva dictadura i no un camp neutral on uns idealistes més o menys ben intencionats poden realitzar els seus somnis de redempció jugant a fer el polític. Com en el règim del 39, en el sistema politicoinstitucional espanyol només hi ha lloc per a les diverses fraccions de la classe dominant, tant al govern com a la judicatura, l'exèrcit, la policia, etc. La «democràcia» consisteix a permetre a la resta (és a dir, a nosaltres) fer una mica de soroll al Parlament (i encara això els és molt desagradable) i fora del Parlament (drets d'associació, d'expressió, etc.) sempre que mantenim les nostres grapes lluny del poder real.

Però aquestes derives no s'expliquen només per les debilitats ideològiques o el liquidacionisme descarat d'alguns. No s'hi poden menysprear els components psicològics: la urgència d'obtenir resultats, l'afany de notorietat, el cansament, l'ànsia de convertir la pròpia militància en una sortida professional, la petulància envanida de determinada «esquerra acadèmica», els dubtes sobre la conveniència de seguir donant-se cops de cap contra la mateixa paret, etc. Tot això explica, però no justifica.

Des de la segona meitat dels 90 tant el moviment anticapitalista en conjunt com l'Esquerra Independentista en concret hem viscut un procés lent però segur d'acumulació de forces que ens ha permès socialitzar l'alternativa, enfortir el teixit organitzatiu, unificar i créixer, crear mitjans de comunicació lliures, normalitzar idees que eren marginals, superar l'estigma juvenil del moviment i unir generacions en la lluita. I això s'ha fet mantenint un cordó sanitari estricte envers l'esquerra institucional i totes les formes de reformisme polític i sindical; construint poder popular i contraposant-lo, com a arma i com a alternativa, al sistema institucional; i, finalment, prenent com a ensenya el rebuig dels pactes de la Transició.

Ara que es reparteixen poltrones a l'esquerra del sistema i assistim a una mena de segona Transició, podem aprendre'n moltíssimes coses de la primera. Són aspectes que líders de la «nova esquerra», d'àmplia formació acadèmica, no poden ignorar en absolut:

La falsedat de la idea que hi ha parts de l'Antic Règim amb qui es pot comptar. El preu de compartir victòries amb l'enemic. La impossibilitat de la transformació socialista des de les institucions burgeses. La impossibilitat de compartir un projecte d'alliberament o, com a mínim, de construcció nacional amb la burgesia.

La característica més cridanera d'aquest nou subjecte és el fetitxisme jurídic. La incapacitat d'imaginar tan sols la possibilitat d'obtenir transformacions profundes mitjançant la lluita de masses, la lluita obrera, la lluita feminista, l'autonomia de classe i la impugnació del

monopoli estatal de la violència. La incapacitat d'imaginar, en definitiva, la construcció del contrapoder.

No en va aquestes incapacitats i aquestes creences continuen sent majoritàries en la societat. I com que tenen pressa per guanyar, si la muntanya no va a Mahoma, Mahoma anirà a la muntanya: en lloc de construir l'hegemonia ideològica i cultural que faci majoritari, o com a mínim viable, el projecte revolucionari, s'opta per submergir-se en els consensos socials que aspiren encara a una sortida reformista del fangar.

El que tot això té de greu és que disgrega, debilita i desorienta el subjecte rupturista que el moviment anticapitalista i l'Esquerra Independentista mateix hem construït durant els últims vint anys. I qüestiona principis fonamentals com la no-col·laboració amb l'enemic, el caràcter instrumental de l'acció institucional, la indestriabilitat de la lluita nacional i la lluita social o la integritat territorial de la nació: principis que havien anat conformant amb èxit el nostre programa i la nostra pràctica.

En un context així s'imposa establir línies clares de demarcació. Per una banda, cal demostrar que el projecte de l'Esquerra Independentista enfonsa les seves arrels en la classe treballadora i no en les institucions burgeses, que no atribuïm cap legitimitat ni a la Constitució, ni als estatuts d'autonomia, ni als parlaments autonòmics. Per l'altra banda, la demostració que el quid de la qüestió està en franquejar o no el Rubicon de la desobediència i de la confrontació.

La qüestió de la desobediència no és més que una variació sobre el dilema entre la reforma i la ruptura. Creiem que el Parlament de Catalunya pot ser un instrument d'autodeterminació o més bé l'autodeterminació passa per impugnar la legitimitat del Parlament? Creiem que un procés constituent favorable a les classes populars és possible mentre la judicatura, l'exèrcit, la policia i la burocràcia de l'Estat estan en mans de la burgesia? La resposta a aquestes preguntes estableix una línia de demarcació clara entre els i les revolucionàries d'una banda, i els profetes de la reforma impossible de l'altra.

Cal apostar per la desobediència com a concepte i com a praxi, no només per impugnar la legitimitat dels estats sinó també per desterrar l'ambigüitat del nostre discurs i de la nostra pràctica. El creixement previsible de la il·lusió institucionalista durant un determinat període no ha d'intimidat ningú, perquè d'on no hi ha, no en raja.

<https://ppcc.lahaine.org/seguim-obrint-cami-desobeim>